

EL SINDICAT COMPLEIX 100 ANYS

Fa uns mesos es va presentar el llibre monogràfic sobre la història del Sindicat Agrícola de Constantí. És un llibre extraordinari, en primer lloc perquè documenta una entitat centenària -no totes poden presumir-ne- que ha estat un eix vertebrador de la vida associativa i cultural al poble durant tot el segle XX. En segon lloc, perquè el llibre té més de 400 pàgines i recupera desenes de fotografies i documents. Algunes de les imatges es publiquen ara per primera vegada i amb un notable interès històric, com la instantània dels presos constantinecs a bord del vaixell-presó Manuel Arnús després dels Fets d'Octubre de 1934; altres, recullen les escenes més quotidianes del dia a dia -i no per això són menys interessants.

El llibre és el resultat d'un llarg i sòlid treball de recerca i documentació per part dels autors. Recerca meritòria perquè de documentació del Sindicat se'n conserva ben poca, malauradament. Per això, el llibre s'articula també a partir dels records personals.

La primera part, escrita per Montserrat Duch, explica els orígens de l'entitat i arriba fins als primers anys del Franquisme; la segona, des de la dècada dels cinquanta a la Transició democràtica, és obra de Josep Franquès. La primera part és més acadèmica i científica; la segona, més personal i apassionada.

Les dues parts són molt diferents en el mètode i el to amb el que han estat escrites, però són semblants en un tret que les caracteritza: la valentia. Valentia per parlar de fets que no són agradables. Durant la Guerra Civil i la postguerra van morir una vintena de constantinecs a causa de la repressió. Ja fos per la repressió republicana o la franquista, o bé als camps de concentració nazis. Això a banda dels morts al front de guerra. Aquesta tragèdia és la que explica Montserrat Duch, professora a la URV i autora de moltíssims llibres sobre els períodes més foscos de la nostra història, períodes que passen a tenir una mica més de llum a partir d'aquest estudi.

Més polèmica, però, ha resultat la segona part del llibre perquè el Josep Franquès hi aporta molt de records personals -sempre subjectius i discutibles, es clar- i ho fa donant noms i cognoms. És una part molt meritòria, també. Explica coses que ningú no s'atreveix a dir ni figuren en els documents oficials. Documenta determinades pràctiques i actituds una mica autoritàries que entronquen amb certs comportaments socials.

Les dues parts, d'aquesta manera, es complementen. Les dues, sumades, abasten tot el segle d'esplendor del sindicat i les dues, a la vegada, ens mostren diferents maneres de conèixer la història i de construir el coneixement.

Per l'interès d'aquest llibre hem volgut publicar-ne un parell de ressenyes. Una de l'historiador Jaume Teixidó i l'altra de Ricard Escarré, director del programa *Arcàdia* a Constantí Ràdio.

En aquest número també fem un recorregut a l'Arxiu Central del Port de Tarragona, acompanyats de la seva directora Coia Escoda, i un altre a l'exposició sobre el Carlisme que es pot visitar fins al 19 de novembre a la seu de la Fundació Caixa Tarragona.

Finalment, trobareu dos lliuraments més de biografies de les pioneres en la defensa dels drets de les dones. Són textos escrits per la historiadora Antonina Rodrigo per a l'exposició *Dones sindicalistes* que es va presentar al pavelló Poliesportiu de Constantí fa uns mesos. Les hem contraposat, en la darrera pàgina del butlletí, amb uns textos increïbles d'un llibre de la Sección Femenina dels anys cinquanta on es presenta una altra visió -la del Franquisme- dels drets de la dona. Són dues visions absolutament antagòniques.

A tot això hem de lamentar la mort inesperada de Joaquim Romaguera, un destacat historiador que va dedicar-se a la recuperació del patrimoni cinematogràfic amb un talent i una capacitat de treball del tot increïbles.